

Redaktionelt

Det forgangne år var rigt på skole- og uddannelseshistorie. Undervisningsministeriet kunne fejre sit 150 års jubilæum i begyndelsen af april 1998; – det skete med manér, bl.a. gennem et stort og flot illustreret festnummer i marts af tidsskriftet Uddannelse: »Fra D.G. Monrad til Ole Vig« – en stribe lødige og interessante artikler, hvoraf nogle nok havde haft gavn af en ekstra korrekturlæsning. Anledningen blev også fejret af Dansk Skolemuseum, der i april præsenterede en flot og morsom udstilling om ministre for kirke og undervisning gennem de 150 år: »Javel, hr. minister«.

I august kunne Gymnasieafdelingen fejre 150 år for oprettelsen af Undervisningsinspektionen. Det foregik på selve datoen – 5. august – for udsendelsen af instruksen for den første inspektør, den latinske filolog **J.N. Madvig**. Den afgangende direktør for gymnasieskolen, **Uffe Gravers Pedersen**, kunne for en stor, indbudt forsamling i Landstingssalen på Christiansborg præsentere jubilæumsværket »Kvalitetens vogter« (omtalt af **Erik Stig Jørgensen** i anmelder-rubrikken), og i tilknytning hertil blev der holdt en fest-forelæsning om denne inspektion gennem de 150 år.

Til de lidet festlige begivenheder hører, at **Ole Vig Jensen** afgik som kirke- og undervisningsminister i marts 1998. Dansk skolehistorie skylder ham tak; uden hans beslutsomme indsats for at sikre driftsmidler til Dansk Skolemuseum, ville denne perle af et museum næppe have eksisteret.

Det er lykkeligt at have ministre med historisk perspektiv. Derfor lyder herfra en forventningsfuld velkomst til **Margrethe Vestager** som undervisningsminister. En af hendes første handlinger var åbningen af udstillingen »Javel, hr. minister« i Dansk Skolemuseum den 2. april. Vi bringer hendes åbningstale.

Også redaktionen i Uddannelseshistorie har haft udskiftning. **Harry Haue** har fået nye store udfordringer, bl.a. i forbindelse med det nyoprettede Dansk Institut for Gymnasiepædagogik ved Odense Universitet. Gennem ti år har han været den idéri-ge medredaktør, planlægger, billedskaffer; han vil også fremover optræde i årbogens spalter, – se anmelder-rubrikken!

Velkommen til den nye medredaktør, **Børge Riis Larsen**, der allerede har ydet flere bidrag. Naturvidenskabsmand, lektor ved Slagelse Gymnasium og hf. Ph.d. i 1990 ved Lærerhøjskolen på afhandlingen »Naturvidenskab og dannelse. Studier i fysik- og kemiundervisningens historie i den højere skole indtil midten af 1800-tallet«. Har i 1998 udgivet bogen »Otte kapitler af kemiundervisningens historie«, jf. anm. af **H.C. Helt**. Børge Riis Larsen er tillige lærebogsforfatter og medarbejder ved Encyklopædien.

Årets samtale foregik i Frederiksholms Kanal 25. Her boede Gymnasieafdelingen indtil store-flyttedag den 1. september i år, hvor en ny ministeriel struktur trådte i kraft. Det er ikke denne struktur, der er samtalens indhold; den drejer sig derimod om de erfaringer, **Uffe Gravers Pedersen** har høstet gennem sine tolv år som direktør. Fra 1. september er han vice-rector på den kendte Europaskole i Bergen i Holland.

I fjor udkom en bog om Nina Bang, der vistnok var verdens første kvindelige undervisningsminister, – medlem af regeringen Stauning 1924-1926. Bogens forfatter var historikeren **Karsten Faurholt**, jf. anm. af **Keld Grinder-Hansen**. Der var synspunkter, som ikke kom med i bogen: læs artiklen!

Tre studerende på Roskilde Universitetscenter satte sig for at skrive om indførelsen af hjælpeklasser i Københavns kommune i begyndelsen af dette århundrede. Der kom en specialeopgave ud af det, men også artiklen: »Den delte enhedsskole«. Den handler om tilkomsten af hjælpeklasserne, – men indspundet i nettet af hovedstadens sociale problemer, oversidninger og forestillinger om den ideale enhedsskole.

Forskningsleder, lic. theol. **Kim Arne Pedersen**, Center for Grundtvig-studier ved Aarhus Universitet, har på redaktionens opfordring skrevet om Grundtvig-Biblioteket i Vartov. Det er en bogsamling af de helt sjældne, der nu er blevet tilgængelig – et tilbud til den forskning, der beskæftiger sig med danske uddannelser.

Odense Katedralskole fik i 1984 sit store og grundige jubilæumsværk. Men artiklen her går dybere ind i arkitektoniske overvejelser over bygningsværket: »Jens Vilhelm Petersen, den klassiske dannelse og Odense Katedralskole«. Forfatteren **Kim Danielsen** er historiker og selv ansat som lektor ved Odense Katedralskole.

Komparative studier er sammenlignende, – det siger sig selv. Men hvad sammenlignes? Systemer, metoder, steder, tider? **Lis Hemmingsen**, der bl.a. underviser på åbent universitet på KUA, har gjort sig tanker om udsigt, der giver indsigt.

Vi har de tre faste rubrikker – om årets løb i skolen, i skolemuseet og i bibliografien. I elleve år har tidligere skoledirektør **Magne Blaksteen** stået for rubrikken »Skolen i årets løb«. Forbilledligt har han skelnet mellem vigtigt og flygtigt, har udtrykt sig præcist og har dokumenteret sine oplysninger. Enhver, der søger viden om dansk skoles udvikling i nyere tid, vil finde frem til dette arsenal af kundskab og kløgt. Men nu vil Blaksteen holde sit otium. I hans sted er indtrådt **Signe Holm-Larsen**, velkendt som skoleadministrator, som forfatter – bl.a. om projektopgaven – og som redaktør på Encyklopædien. Læs hendes helt centrale redegørelse for skolen i 1997/98!

Som sædvanligt forsøger anmelder-rubrikken at dække bredt; men enkelte bøger har måttet udskydes til næste år. Vi henviser til årbogens skolehistoriske bibliografi – og tilføjer en henvisning til det norske ARR IDÉHISTORISK TIDSSKRIFT; det har i sit første nummer i 1998 en perspektivrig artikel, hvori Sorø Akademi er den ydre ramme for en filosofisk fejde i 1700-tallet: »Ancients and moderns i dansk-norsk oplysning. Jens Krafts polemikk mot Jens Schielderup Sneedorff«, skrevet af den unge idéhistoriker Gunnar Schrøder Kristiansen.

Hvert år modtager vi forespørgsler om efterårs-feriens oprindelse. Vi har derfor bedt den kyndigste på feltet, **Lejf Degnbol**, give en historik under Nyt og noter.

Børge Riis Larsen

Vagn Skovgaard-Petersen